

LBRIS

We know
books

Sfântul Ambrozie cel Mare

**DESPRE
POCĂINȚĂ**

Traducere:
Andreea Stănciulescu

EDITURA ECVMENIȚA

ÎN APĂRAREA PROROCULUI DAVID

Către Theodosius Augustus

Capul I

Am început a scrie cu acest condei în apărarea prorocului David, nu pentru că ar avea nevoie de aceasta cel ce a strălucit de atâtea bunătăți și a înflorit cu faptele cele bune. Ci am făcut aceasta pentru că cei mai mulți, citind pe rând faptele lui și nerăzbind miezul Scripturilor sau adâncurile tainelor, se miră cum un proroc atât de mare nu s-a putut păzi mai întâi de însoțirea nelegiuită și apoi de ucidere. Pentru aceasta ne-am nevoit a povesti chiar întâmplarea ce a deschis ușa păcatului. Căci citim în cartea a doua a Împăraților (II Împ. 11, 2-26) că plimbându-se David prin casa sa împărătească, a zărit o femeie scaldându-se și numele ei era Batșeba. Neasemuita alcătuire a trupului, înfățișarea frumoasă și chipul cu totul minunat i-au stârnit dorința de-a o avea pe ea, lăsându-se robit de aceste mreje. Și era acea femeie căsătorită cu un bărbat, iar numele bărbatului era Urie. Și din porunca împăratului i s-a pus la cale uciderea. Chiar dacă viața lui nu era socotită o piedică în fața poftii, totuși era foarte grea piedica ivită din rușinea însoțirii nelegiuite.

Și ca să începem de la cele mai simple, cel pe care Dumnezeu l-a îndreptat, tu îl judeci (Rom. 8, 33)? *Dar mie prea puțin îmi este că sunt judecat de voi sau de vreo omenească judecată de toată ziua; fiindcă nici eu nu mă judec*

pe mine însumi (I Cor. 4, 3). Și era încă așezat în trup, încă supus ispitirii, dar nu se judeca pe sine pentru aceasta, că *omul duhovnicesc toate le judecă, pe el însă nu-l judecă nimeni* (I Cor. 2, 15), decât de singur Dumnezeu. Încă a adăugat: *Cel care mă judecă pe mine este Domnul. De aceea, nu judecați ceva înainte de vreme* (I Cor. 4, 4-5). Dar, iată, David a împlinit vremea și s-a învrednicit a lua iertare și a fost îndreptat de Hristos, de vreme ce Însuși Domnul Se fericește pe Sine când e numit Fiul al lui David și cel care-L mărturisea astfel pe Dânsul, se umplea de lumină (Mt. 9, 27-29; Mt. 20, 30-34). De ce întorci pe om la judecată, o dată ce-a primit cununa de la Dumnezeu? Încă S-a gândit bine Domnul la cele ce i-a zis lui Solomon: *Dacă tu te vei purta înaintea feței Mele, cum s-a purtat tatăl tău David, cu inimă curată și cu dreptate, împlinind tot ce Eu ți-am poruncit*» (III Împ. 9, 4). Oare se învrednicește de judecată sau de cunună cel care-a împlinit toate poruncile cerești, umblând întru sfințenia și dreptatea inimii?

Atunci când păcatele și patimile altora stau ascunse, David a primit mărturia dumnezeiască a sfințeniei și slavei sale. Și în deșert vorbim despre păcatul unui om pentru vrednicia și darul căruia sunt ușurate păcatele celorlalți. Căci după ce a greșit Solomon pentru că nu a păzit poruncile Domnului și a rânduit Dumnezeu să rupă împărăția sa în mai multe părți, zice către el: *Însă nu voi face aceasta în zilele tale, pentru David, tatăl tău. Din mâna fiului tău îl voi rupe. Și nu tot regatul îl voi rupe: o seminție o voi da fiului tău, pentru David, robul Meu* (III Împ. 11, 12-13). Îndreptat fiind de Domnul, cine este cel care să judece un asemenea bărbat? *Cele ce Dumnezeu a curățit, tu să nu le numești spurcate* (Fapte 10, 15).

Dar păzind porunca cerească de a cinsti și tu un asemenea proroc, pricepe-i purtările și firea! Nu te minunezi de un astfel de om și nu socotești că cea mai mare parte a vieții sale poate fi asemănat îngerilor? (II Împ. 14, 17). Petrecând încă din pruncie în avuții, cinstiri și putere, supus multor ispite și totuși aflându-se într-o astfel de stare, o singură dată a căzut în greșeală și încă într-o greșeală în care și îngerii din ceruri au căzut din darul și puterea lor, precum amintește Scriptura (Fac. 6, 2); citim de bună seamă că a săvârșit și altă greșeală, poruncind numărătoarea poporului (II Împ. 24, 10).

Capul II

Cât de mult păcătuiește fiecare din noi în fiecare ceas și totuși nici unul din popor nu crede că trebuie să-și mărturisească păcatul său! Acel împărat atât de mare și de puternic nu a suferit să rămână nici o clipă asupra lui cugetul păcatului, ci, prin mărturisire grabnică și cu durere nesfârșită, a arătat Domnului păcatul său.

Ce om plin de slavă și bogăție îmi arăți acum pe dată, care să nu rabde cu anevoie atunci când e învinuit de vreo greșeală? Dar acela, strălucind în puterea sa împărătească și înfățișat astfel de atâtea dumnezeiești prorocii, nu a cântit mândros, fiind muștrat de un om simplu că a păcătuit greu, ci a suspinat mărturisind greutatea păcatului (II Împ. 12, 1-13).

Încă durerea inimii sale a mișcat simțirea Domnului, încât zicea Natan: *Domnul a ridicat păcatul de deasupra ta și tu nu vei muri* (II Împ. 12, 13). Și astfel iuțimea

LBRIIS We know books

iertării a mărturisit cât de fierbinte i-a fost împăratului pocăința ce-a întors răutatea unei astfel de greșeli.

Alți oameni, atunci când sunt muștrați de preoți își îngreuiază păcatul lor, câtă vreme voiesc să-l tăgăduiască sau să se îndreptățească pe sine. Și cu atât mai mare este căderea, fiind nădejde de îndreptare. Iar Sfinții Domnului (Ps. 29, 4), ce ard de dorul de-a săvârși lupta cea sfântă și de-a străbate calea mântuirii (II Tim. 4, 7), de au căzut poate ca niște oameni, mai degrabă din slăbiciunea firii decât din pofta păcatului, se ridică iarăși mai arzători spre alergare, ducând luptă mai aprinsă de boldul rușinii. Și aceasta nu numai pentru a nu socoti cineva căderile lor drept pricină de poticnire, ci chiar pentru a se vădi că au sporit îndemnurile spre mai grabnica alergare. Deci dacă nu încetează cursa celor ce se întrec, când alții poate au căzut, dacă nu încetează nici osteneala luptătorilor, ci lupta stăruie neabătută, au ieșit biruitori încă și mai mulți sporind darul, după ce a căzut unul și altul.

Cu atât mai mult, odată intrați în lupta sfințeniei, nu trebuie să judecați după poticnirea unei singure greșeli! Pentru că fericit este cel ce s-a putut îndrepta după cădere, căci este un dar al sfinților să se ridice iarăși chiar și după moarte (Ps. 1, 5). Ci ne sunt puși înaintea spre a-i urma și de aceea trebuie să ne păzim, pentru că și ei au căzut odinioară. Căci dacă ar fi săvârșit alergarea acestui veac printre atâtea primejdii, nesupărați de patimi, înseamnă că ne-ar fi dat nouă, celor mai slabi, prilej de-a socoti că au avut o fire mai înaltă și dumnezeiască. De bună seamă această bănuială ne-ar fi ținut departe de ceva cu neputință de urmat, noi nefiind părtași acestei firi. I-a uitat pe ei

puțină vreme harul lui Dumnezeu, pentru ca viața lor să ni se facă chip de urmat și din faptele lor să luăm și pildă de neprihănire și de pocăință. Deci câtă vreme citesc despre căderea lor, cunosc că și ei sunt părtași slăbiciunii și câtă vreme cred aceasta, mă încredințez că trebuie să-i urmăresc.

Și Apostolul Pavel ne amintește că Domnul Dumnezeu S-a îngrijit ca nici sfinților să nu li se trufească (II Cor. 12, 7) cugetul omenesc pentru înălțimea descoperirilor și înaintând ei în lucrarea faptelor bune. Și nici să nu se socotească a fi desăvârșiți și să pună pe seama lor ceea ce avea să le fie dat prin lucrarea dumnezeiască. Ca să nu dea fuga, dar, la un astfel de cuget și să cadă în prăpastia necredinței, le-a îngăduit Domnul să alunece în păcat ca înșiși să înțeleagă că au nevoie de ajutorul dumnezeiesc și să cunoască că trebuie să caute un povățuitor spre mântuire. Încă și Pavel mărturisește că i-a folosit slăbiciunea. Rugând pe Domnul să depărteze de la el ghimpele trupului (II Cor. 12, 7-9), Dânsul i-a spus: *Îți este de ajuns harul Meu, căci puterea Mea se desăvârșește în slăbiciune* (II Cor. 12, 9). Și după dreptate se slăvește întru slăbiciuni (II Cor. 12, 9), știind că și mai mulți sfinți au căzut pentru totdeauna (Ps. 29, 7), încrezându-se prea mult în sfințenia lor. Cu cât este, dar, mai potrivit a primi certarea pentru una sau două pricini, decât a atrage pe veci mânia lui Dumnezeu!

Capul III

Și ce să mai spun despre cele ce le putem înțelege chiar din obiceiul lumii? Pentru că atunci când am laudat mai mulți oameni aflați în vreo slujbă, voim

ca tot aceștia să se arate și într-altă slujire râvnitori și nezăbavnici. Câți atleți, după ce au ieșit biruitori în acest fel de luptă, sunt chemați la o alta! Ce va fi dacă, atunci când ai arătat vreun chip de bună viețuire, Domnul Dumnezeuul tău voiește a te cerca și cu un alt chip de faptă bună? (Sirah 2, 5). Dumnezeu a îngăduit ca și Sfântul Iov, cel ce alerga netulburat, să fie ispitit cu moartea fiilor și cu răni peste tot trupul (Iov 1, 19; 2, 7), ca și prin aceasta să încerce viețuirea sa cea sfântă. Că nici strâmtorat de ocări și scârbe nu se împuțina cuvioșia cugetului său. Nu-i limpede că și pe David cel sfânt, vestit în credință, neîntrecut în blândețe, cu braț puternic, și pe acesta a voit să-l încerce Domnul? A voit să vadă cum își acoperă păcatul (Ps. 31, 1), cum își îndreaptă căderea, ca și noi să învățăm a ne acoperi păcatul ce-am făcut.

Poate i s-ar părea cuiva o pricină prea neînsemnată, aceea ca pentru îndreptarea noastră (I Cor. 10, 11) să greșească un proroc atât de mare. Dar și Hristos a luat asupra Sa toate slăbiciunile noastre (Is. 53, 4) spre izbăvirea tuturor, ca Unul Ce pentru noi S-a făcut păcat, El, Care nu a cunoscut păcatul (II Cor. 5, 21). Și e socotit ceva nevrednic și cu neputință de crezut ca David să cadă în ocară unei singure greșeli pentru sporirea urmașilor, când și Domnul S-a făcut pentru noi ocară, precum Însuși spune: *Iar eu sunt vierme și nu om, ocară oamenilor și defăimarea poporului* (Ps. 21, 6)? Și într-alt loc: *Și ocările celor ce te ocărăsc pe Tine au căzut asupra mea* (Ps. 68, 10). Deci a vestit de mai înainte printre ai săi taina iconomieii ce avea să fie. Iar slugile sale au purtat cu adevărat păcatele ivite din firea omenescă și pentru aceasta nici ei nu au putut să nu fie

părtași păcatului. Iar Domnul a luat asupra Sa povară străină și pentru aceasta a fost singurul Ce nu S-a împărtășit de păcat (II Cor. 5, 21).

Încă și din învățătura Apostolului am cunoscut în chip desăvârșit că multe din cele petrecute în vremuri de demult au fost ca o mai-nainte închipuire a celor de față (I Cor. 10, 11). Căci a spus că strămoșii, mușcați de șerpi în pustie, nu s-au putut lecuși altfel decât după ce Moise a înălțat un șarpe de aramă. Prin această vedenie se vindecau ei de mușcăturile de moarte și de strecurarea veninului vătămător (Num. 21, 8-9; I Cor. 10, 9). Și a mai spus apoi: *Și toate acestea li s-au întâmplat aceluia, ca preînchipuiri ale viitorului, și au fost scrise spre povățuirea noastră* (I Cor. 10, 11). Ca mai-nainte-închipuire, șarpele de aramă se aseamănă Celui răstignit pe cruce, pentru că vestește pe Cel ce cu adevărat trebuia să Se răstignească pentru neamul omenesc. Era Cel care avea să scoată veninul șarpelui, adică al diavolului, era Cel blestemat în mai-nainte-închipuire (Deut. 21, 23; Gal. 3, 13), iar în adevăr Cel ce avea să șteargă blestemul a toată lumea.

Și într-alt loc, în Epistola către Galateni, spune că *Avraam a avut doi fii: unul din femeia roabă și altul din femeia liberă* (Gal. 4, 22). A adăugat apoi: *Dar cel din roabă s-a născut după trup, iar cel din cea liberă s-a născut după făgăduință. Unele ca acestea au altă însemnare* (Gal. 4, 23-24). A arătat în cele ce urmează ce a tâlcut prin altă însemnare: a spus, de bună seamă, că cele două seminții, una din femeie roabă, alta din femeie slobodă sunt cele două Testamente. Unul s-a zămislit în robie pe muntele Sinai, unde Moise a primit Legea de la Domnul, iar celălalt, în Ierusalimul cel slobod.

Acesta s-a zămislit din fiii lui Isaac, adică în libertatea harului și nu în robia literei (Gal. 4, 24-31). Căci robilor li se rânduieste pedeapsa, iar celor slobozi li se dăruiește harul. Oare nu ca o mai-nainte-închipuire a celor două noroade și-a luat Iacov două femei din care a zămislit seminții osebite (Fac. 29, 25-28)? Citim că patriarhul Iuda, după moartea fiului său, a râvnit așternutul nurorii sale, din care se arată că s-au născut gemeni (Fac. 38, 6-27). Aceasta se arată de mai-nainte ca o mai-nainte-închipuire a celor două Testamente ale Domnului Iisus. Dintre acestea unul s-a ridicat în chipul morții Sale ce avea să fie (Ieș. 24, 8), iar celălalt în adevărul Evangheliei (Mt. 26, 28; Lc. 22, 20).

Încă mai tâlcuim că aveau să se nască două noroade, iar dintre acestea, al doilea avea să surpe cu semnul Crucii toată împrejmuirea și îngrăditura celui dintâi, adică norodul ce a scos mai întâi mâna și s-a născut al doilea (Fac. 38, 28-30). Sau pentru că Însuși Iisus Domnul, născut din seminția lui Iuda (Mt. 1, 3, 6, 20; Lc. 1, 27, 32; Lc. 3, 31-33; Evr. 7, 14; Apoc. 5, 5) a vestit faptele Sale mai înainte de a Se naște pentru noi din Fecioara.

Ce voi mai spune despre Iosif, care, fiind răpit de frații săi, dezbrăcat de veșmântul părintesc, aruncat în fântână, vândut ca rob (Fac. 37, 23-28), a arătat în chip vădit semnul Întrupării Domnului? Pentru că Acesta, iubit fiind de Tatăl (Mt. 3, 17; Mt. 17, 5) ca Unul Ce era Chipul lui Dumnezeu, nu a voit să țină doar pentru Sine asemănarea Sa cu Dumnezeu, ci S-a deșertat pe Sine. Și luând chip de rob, a venit la noi și S-a smerit până la moarte (Fil. 2, 6-8) cu prețul căreia, dezbrăcat și vândut de frații Săi (Mt. 26, 14, 47-50), a izbăvit

neamul omenesc. Ca o mai-nainte-închipuire a Domnului este David, ales dintre frații săi, el fiind cel mai mic, și uns ca împărat (I Împ. 16, 1-13). El singur a izbăvit tot norodul de primejdia unui război cu anevioie de purtat printr-o singură luptă (I Împ. 17, 32-54). A ieșit biruitor asupra a zeci de mii de vrăjmași, așa cum cântau fecioarele din timpane: *Saul a biruit mii, iar David zeci de mii!* (I Împ. 18, 7). Ce sunt acele copile, decât mai-nainte-închipuirea sufletelor ce dau slavă lui Hristos printr-un psalm de biruință? I s-au născut lui fii (II Împ. 3, 2-3), unul prea-desfrânat și altul ucigător de tată (II Împ. 13, 1-14; 17, 1 - 18, 15), pentru că norodul cel desfrânat și ucigaș de părinte avea să necinstească trupul Ziditorului său, pironit pe lemnul crucii. Ba încă, în psalmul al treilea, e vestit mai înainte numele lui Abessalom (Ps. 3, 1) și se proorocește patima Domnului.

Ce voi spune despre Solomon cel sfânt, ale cărui fapte de mai apoi chiar dacă nu s-au păzit de un mare păcat (III Împ. 11, 4-8), totuși chiar și norodul iudeu socotește că el a venit în numele lui Hristos? Și câți oameni nu a întors de la păcat cu răutatea greșelii sale celei mari! Și de aceea mai de folos a fost un păcat mai mare, pentru a nu se socoti pe sine mai presus de om cel ce nu s-a abătut la slăbiciunea omenească. S-a aflat, dar, în el înțelepciunea omenească, s-a aflat în el înțelepciunea cea urâtă de toți și păcatul stăruitor ce-l arată a fi om.

Ce ne împiedică, dar, să credem că și Batșeba s-a unit cu Sfântul David (II Împ. 11, 27) pentru a închipui mulțimea neamurilor unite cu Hristos prin cununia legiuită a credinței, ce aveau să ajungă la darul Său